Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאשטט
פיר עסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעגינגט מיט דעם עסטאנגע דעם
ערשטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצענער בולוואר נומ׳ 29
וואהן מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו ענדען בעליעבען

Nr. 4. צוואלפטער יאהרגאנג פעסט, פרייטאג כה טבת ה׳תר׳מ׳. Pest, den 9. Jänner 1880.

רוסישע קריעגס-ריסטונגען.

״״ דאבען עס גלייך צו אנפאנג דיעזעס יאהרעס 1880 פאר״איסגעזאגט, דאס אין דיעזעס יאהרע רוסלאנד זעהר פיעל פאן זיך דארען לאססען ״״ירד״. דיא נאכריכט, דאס רוסלאנד אנגעהיערע קריעגס-ריסטונגען פארניממט, בעשטעטיגט זיך, איינע נייע-רע דעפעשע דעם „פעסטער ללאיד״ מעלדעט: דיא רוסישע רעגיערונג בעשטעללטע אין אמעריקא הונ-דערט-צייאנציג-טויזענד געוועהרע מיט דיעזע בערע-נונג, דאס דיעזעלבען אם 1-טען אפריל נאך פע-טערסבורג אבגעלעפערט ״ערדען מיססען. איסער-דעם מאכטען רוסישע אנגעטען בייא גראסערען אי״-ראפעאישען פאבריקען אונטער דעזעלבען טערמי-נערונגען בעשטעללונגען, דיא דייטשען צייטונגען ברינגען ״ערער פאן איינעם בעריכט-ערשטאטטער, דער עטצט איינע ריזע דורך רוסלאנד געמאכט האט אונד זיך איין זייער ריכטיגער אין ב״ר״ד״ בעפינדען. פאלגענדע טעלעגראפישען בעריכט: „אך דאממע זאעבען איס רוסלאנד, אינגערער פיעלע רוסישע רעגיערונגס״ ערדען גענען דיא עס-טערייכישע גרענצע טראנספארטירט. דיס איינעם מאנאטע ״״ירד דיא צאהלרייכע רוסישע ראי״אלל-ריע (״״יטעריא) טעגליך פערשטערקט. בעיאנדערס איפפאללענד זינד דיא מאסענראפפען ארטילל-ריע-טראנספארטע. איס באהנהאפע פאן קיסר זאה אך פיעלע ראפאנען, אין דער גרענצע דער עסטער-רוסישען גרענצע זאה אך נאך מערערע ארטילל-ריע-צייגע. — גליינצענד מעלדעט אך איינע הייגע דעפעשע, דאס דער קריעג דער אלבאנעזען גענען דיא מאנטענעגרעער שאן איסגעברארען איז, דיא אלבאנעזען זינד נעסטערן פיה גענען דיא מאנטע-נעגרינישע ארמעע איסגעריקט. דיא אנטענעגרי-נער, ״עלבע פאן אידרער רעגיערונג דען אפטראן עדרעלטען, זיך איינסטייללען נאך אין קיינען אמפפ אינצלאפפען, צאגען זיך צריק, ״״ארדען אבער ״״ערגענד אידרעס ריקצעגעס פאן דען דיא פערפאל-גענדען אלבאנעזען אנגעגיפפען, דער אמפפ בע-נאגען אים״ אידר פיה אונד דיעזע פאר״ט.

(1880) דאס פיערעגעס-פערהיסענדע יאהר דאס דאך ״״ערער אינגע קריעגעריישען אנלייה גע-נאממען, איס רוסלאנד דאממען אללערלייא שרע-קענס-נאכריכטען, אונד מאן גלייבט דיא, דא פאן רוסלאנד אללעס שרעקליכע צו גלייבען איזט. עס מאג ״״אהל זיין, דאס מאנכע שרעקענס-נאכריכטען איבערטריעבען זינד, אבער דאס עבען דיעזע שרע-קענס-נאכריכטען עקסיסטירען אונד דאס מאן דיא זאאך איבערטריכבן, בעיייזט, דאס עס אין רוסלאנד ניכט מעהר רוהיג צוגעהט. דא פיעל אנגעהיערע ״״ירקליכקייט איזט אין רוסלאנד צו פינדען. דאס דיא אנגעהיערע איבערטריבונג ניכט מעהר איפ-פאללענד איזט.

עס איזט אין דער טראט אינבעגרייפליך, ״״א רוסלאנד דען קריעג, נאך איסען אונטערנעהמען ״״ילל, ״״ענן עס אם אנגעהן דורך דאס טרייבען דער נוהיליסטען זא ערשטערט איזט — אונד אין אי-נעם זאלכען צערריישטען צושטאנדע ״״ילל רוס-לאנד דען קריעג געגען דייטשלאנד אונד עסטער-רייך-אונגארן אנפאנגען?

אין דיעזעם דייטשען לייט-ארטיקעל איבער דיא רוסישען ריסטונגען שרייבט דער „פעסטער ללאיד״ פאלגענדעס: „״ערגרמאנן״״״, דאס דיא אינגעגע איפ״״ערטיגע געפאהר, ״״עלבע דעם רוס-שען שטאאטע דראהט, פאן ״״ישטלאנד דער האס-מען לאנגע, דאהער האבען דיא רוסען אן איינ איפ״

רוכטיגע פרינדשאפט צ״״שען רוסלאנד אונד דייטש-לאנד גיעמאלס געגלייבט, דער רוסישע קאיזער האט אנפאנגס דער פערזאנלייכען פרייינדשאפט אונד פער-״״אנדטשאפט דעם דייטשען קאיזערס געגלייבט; אבער ער זיעהט זיך דערין געטייישט. בייסמארק פירדעט עס פיר דייטשלאנד בעססער, איינע רוסיס-פיינדליכע פאליטיק צו בעטרייבען. דער זיעג רוסלאנדס אין דער טירקיא דאס אללא פיר רוס-לאנד ״״יעגע נוטצען געבראכט, עס האט דען קאמפף אם אנגעגרן אונד מיט ״״יעדער צו איינעם קריעגע נאך אייסען גרייפען. טראטצדעם עס עטצט דער רוהיגע זעהר נאטורגעמעסע. — בעפאר נאך דער רוסיס-טירקישע קריעג, איסגעבראכען ״״אר, זאג-טען איינע רוסישע גיבטערינג אונד בעזאנגענערע שטאאטסמענער: „״ערער קריעג, דען רוסלאנד אים לייפ דיעזעס אהרהונדערטס געפיהרט, דאס ״״ינג מעכטיגע ריקיקרונג געאבט איז דיא אינגע-רען פערהעלטנישסע דעם ״״יעגס. דיא עס, דאס דער קריעג ״״ערדיר, דיא עס, דאס ער אינגלייכ איספאללע, אין ערעם פאללע מיט דיא מאכט דעם רוסישען קאיזערס דאר״נעטער ״״ירען״. — דיעזע פאהרלעזונג איזט אין אהרעם פאללען איסגאנג איינגעטראפפען. אונד נין דאנן מאן דיעזעלבע אייד איז דיא דייטשע לאנד אנגעגרן. אין נייער אינ-גרלעכער רוסישער קריעג ״״ירד אין רוסלאנד דיא גע״אלטיגע ערגאלז אן הערבייפהרען, ״עלבע אין ״״ירד ״״אמאלס געגעבען האט. — ״עדע פערגלייכונג מיט דעם איסלאנדע לאנגע אין אהרעם עססען אנפאנגע דען ערפאלג האבען, דען גאנצען שא-מען בייא דער רוסישען ״״יעגיגע אין דיא לייפ צו שפ״״יגען.״ —

רוסלאנד ״״ילל זיך עטצט מיט דען פאלגען פערזאגען, אם דיעזע פיר זיך צו גע״״יגען אונד זיך דאהרד צו בעפעסטיגען. — עס גיבט אין אנ-פערלבארעס צוגען, אן ״עלבעס צו ערקענגען איזט, דאס מאן זיך אין פעטערסבורג פערגייייפעלס שלעכט בעפינדעט. אונד דאס איזט. ״״ענן מאן דיא פער-זאהנונג מיט דען פאללען דער״פאר״נעטס, אין איינעם סימפאטהיזען אונד דיא פאללען מיט דען רוסען, גע-לייך: אם דאסס גגגען דייטשלאנד אונד אין דער פאלגע פיר פאנגרייך. — זאגסט אבער דאססען זיך פאללען אונד רוססען גגגענדייטש אונד ״״ערער ״״ינשען נאך דיא פאללען דען אינטערגאנג רוסלאנדס אלס דען אינטערגאנג דייטשלאנדס.

אינ״״שען רוסטעט דיא רוסישע רעגיערונג מיט ראזענדער שנעללינגייט. — מאן ״״ייס ניכט, אב גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד. אין ״״יעגס פאללע גלייבט מאן ניכט, דאס רוסלאנד גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד זיינד ״״ינען״״יד. דאס בעשטרעבען דער רוס-שען פאליטיק אין דיעזעס ערגסטען אינגערליכע מיס דיר דאהין דריבטען. ״״ענע אינגערמעססליכע ער-שטעהונג צו פערהינדערן. ״עלבע אינפערלבאר אינטרעסטע ״״ירדע. ״״ענן אינע אייסערע גע-״״ערלינג מיט דעם אפפענען אייסבריכע אללער אינ-גערען לייען רוסלאנדס צוזאממענפיעלע.

דאס זאגרבארע אן דיעזען רוסשען שרע-קענס-נאכריכטען איזט, דאס אללע דיעזע בערעכטע נור אייפ פרייאטעס ״״ענע הערהער גגלאנגען; אינע אמטליכע רוסישע דעפעשע דאבען ״״יר שאן לאנגע ניכט צו לעזען בעקאממען. דיא רוסישע רעגיערונג דאט זיך אין טיעפעס שייגען גגהיללט.

פערשיעדענע נויאיגקייטען.

״(ענטשיידונג דעס אבערהס-טען גערכטס-האפעס אין אי״-נער עהע-שיידונגס-אנגעלעגען-הייט). דיא פאליטישען בלעטטער פערפאפפענט-ליכען זאעבען פאללענדע מיטטהיילונג, ״עלבע איך פיר אנס ״״ידען, נאממענטליך אבער פיר דיא הערען ראבבינער, פאן האהעס אינטערעססע איזט. — בע-קאנטליך קאנן עטצט קיינע עהע-שיידונג פאפגע-נאממען ״״ערדען, בעפאר דאס גערכט אין אהרטהייל געשפראכען, דאס דיא עהע-שיידונג פאר זיך געהען דיפפע, דא מיס נאטירליך דיא איינע פארטיא דעם בעטרעפפענדען עהע-פאמארעס, ״עלבע דיא עהע-שיידונג אנשטרעבט, ״״ערד ״״יכטיג פיגטעט אנ-פיהרען, איין נייטר דערען דאס גערכט דאנן דיא עהע-שיידונג איסשפרכט, נין דארף עס גע״״ס ניכט בעפ״רעמדען, ״״ענן דער נאכ״״יד, דאס אין טהייל דעס עהע-פאמארעס אינדזונג״ איזט, פאן דען אנ-נאר״״שען גערכטען אלס ״״יכטיגער נרינד״ צור עהע-שיידונג בעטראכטעט ״״ארדע. דער אבערסטע גערכטס-האף ענטשיעד עדאר דיעזער טאגע אין איינעם זאלכען פאללע ״״א פאלגט: „דער איזט-שטאנד, דאס דיא איינע הערפפטע דעס עהע-פאמא-דעס „אחדזונג״ איזט, קאנן נור דאנן אלס נרינד צור עהע-שיידונג דיענען, ״״ענן נאכגע״״ענען ״״ירד״. דאס דיעזע הערפפטע דעס עהע-פאמארעס אד״ שאן פאר דער האכצייט אחדזונג ״״אר. טראט עדאך דער אחדזונג ערסט נאך דער האכצייט אין, זא איזט דערזעלבע נור ״״א אין אנדערער אנגלייכס-פאללע צו בעטראכטען. עס ״״ירד דאך זיך נעממאנד פאן דיינער פ״״א שיידען לאססען קאנגען. ״״יל זיא זיך אינגלייכבערעכטיגט איינען פיס געבראכען, עבענזא ״״ענן ״״ירד איינע פ״״א דיא שיידונג פאן אידרעס מאנגע פארדערן קאנגען. ״״יל דיעזער אין לונגען-לידען אדער איינע אנדערע קראנקהייט בעקאמ-מען האט, זאלכע אינגליקספפאללע, פאן ״״ענען איינע פאמיליע בעטראפפען ״״ירד, קאנגען גיכט אלס נרינד צור עהע-שיידונג אנגענאממען ״״ערדען״. — זא ״״יט דיא ענטשיידונג דעס אבערסטען גערכטס-האפעס, ״עלבע אין דאפפעלטעס אינטערעססע האט, ערסטענס, דאס אסגעשפראכען ״״ירד, דאס אין אינגלייכ, פאן ״עלבעס אין טהייל דעס עהע-פאמארעס „נאך דער האכצייט״ בעטראפפען ״״ירד, דורכאוס ניכט אלס נרינד צור עהע-שיידונג ״״ענען קאנגען. דאס איזט נאנין דיא אך אים „תלמיד״ איס-געשפראכענע אנזיכט, דיא מיט דען קורצען ״״אר-טען איסגעדריקט ״״ירד: „נסתחפה שדחה״; דאס הייסט: ״״ענן עמאנדעס דאס פערלד איבערשיעממט ״״אירדע, זא מיס ער דען שאדען אך ״״ערלדען. — ״״ענן אלזא איינעס דאס ״״יב פערגאנגליקט ״״אירדע, זא איזט עס עבענפאללס ״״ינ פפליכט, דיעזעס פאמי-ליען-אנגליק צו ערטראגען אונד דאס ער קיין קינד, דעס״אלב איינע עהע-שיידונג צו פאהרדערן. — דאס איזט איינעס, דער אנדערע פונקט איזט ״עדאך עבען נאנין ענטגעגענגעזעטצט. נאך יידישעם געזעטצע דארף אין מאנן, דעססען פרייא אחדזונג גע״אר-דען, קראפט דער אינ״״ללינג פאן „מאה רבנים״ בעראנגלך צו אינער צ״״שען עהע-שליעסונג שרי-טען. דיעזע אינגריכטונג קאנן ״״אהל ניכט בעפ״רע-דען, בייס ״״ידען איזט דיא „פיעל-״״ערייא״ ערסט דורך אינען חרם דרבינו נרשום פערבאטען ״״ארדען, עס ״״ארדע דאהער פאריאנג געטראפפען, דאס אים פאללע עמאנדעס דאס ״״יב אחדזונג״ גע-״״ארדען, ער אינע צ״״שע פרייא הייראטען דיפפע,

רוסישע קריעגס-ריסטונגען.

״״ דאבען עס גלייך צו אנפאנג דיעזעס יאהרעס 1880 פאר״איסגעזאגט, דאס אין דיעזעס יאהרע רוסלאנד זעהר פיעל פאן זיך דארען לאססען ״״ירד״. דיא נאכריכט, דאס רוסלאנד אנגעהיערע קריעגס-ריסטונגען פארניממט, בעשטעטיגט זיך, איינע נייע-רע דעפעשע דעם „פעסטער ללאיד״ מעלדעט: דיא רוסישע רעגיערונג בעשטעללטע אין אמעריקא הונ-דערט-צייאנציג-טויזענד גגעוועהרע מיט דיעזע בערע-נונג, דאס דיעזעלבען אם 1-טען אפריל נאך פע-טערסבורג אבגעלעפערט ״״ערדען מיססען. איסער-דעם מאכטען רוסישע אנגעטען בייא גראסערען אי״-ראפעאישען פאבריקען אונטער דעזעלבען טערמי-נערונגען בעשטעללונגען, דיא דייטשען צייטונגען ברינגען ״״ערער פאן איינעם בעריכט-ערשטאטטער, דער עטצט איינע ריזע דורך רוסלאנד געמאכט האט אונד זיך איין זייער ריכטיגער אין ב״ר״ד״ בעפינדען. פאלגענדע טעלעגראפישען בעריכט: „אך דאממע זאעבען איס רוסלאנד, אינגערער פיעלע רוסישע רעגיערונגס״ ערדען גגגען דיא עס-טערייכישע גרענצע טראנספארטירט. דיס איינעם מאנאטע ״״ירד דיא צאהלרייכע רוסישע ראי״אלל-ריע (״״יטעריא) טעגליך פערשטערקט. בעיאנדערס איפפאללענד זינד דיא מאסענראפפען ארטילל-ריע-טראנספארטע. איס באהנהאפע פאן קיסר זאה אך פיעלע ראפאנען, אין דער גרענצע דער עסטער-רוסישען גרענצע זאה אך נאך מערערע ארטילל-ריע-צייגע. — גליינצענד מעלדעט אך איינע הייגע דעפעשע, דאס דער קריעג דער אלבאנעזען גגגען דיא מאנטענעגרינער שאן איסגעברארען איזט, דיא אלבאנעזען זינד נעסטערן פיה גגגען דיא מאנטע-נעגרינישע ארמעע איסגעריקט. דיא אנטענעגרי-נער, ״עלבע פאן אידרער רעגיערונג דען אפטראן עדרעלטען, זיך איינסטייללען נאך אין קיינען אמפפ אינצלאפפען, צאגען זיך צריק, ״״ארדען אבער ״״ערגענד אידרעס ריקצעגעס פאן דען דיא פערפאל-גענדען אלבאנעזען אנגעגיפפען, דער אמפפ בע-נאגען אים״ אידר פיה אונד דיעזע פאר״ט.

(1880) דאס פיערעגעס-פערהיסענדע יאהר דאס דאך ״״ערער אינגע קריעגעריישען אנלייה גע-נאממען, איס רוסלאנד דאממען אללערלייא שרע-קענס-נאכריכטען, אונד מאן גלייבט דיא, דא פאן רוסלאנד אללעס שרעקליכע צו גלייבען איזט. עס מאג ״״אהל זיין, דאס מאנכע שרעקענס-נאכריכטען איבערטריעבען זינד, אבער דאס עבען דיעזע שרע-קענס-נאכריכטען עקסיסטירען אונד דאס מאן דיא זאאך איבערטריכבן, בעיייזט, דאס עס אין רוסלאנד ניכט מעהר רוהיג צוגעהט. דא פיעל אנגעהיערע ״״ירקליכקייט איזט אין רוסלאנד צו פינדען. דאס דיא אנגעהיערע איבערטריבונג ניכט מעהר איפ-פאללענד איזט.

עס איזט אין דער טראט אינבעגרייפליך, ״״א רוסלאנד דען קריעג, נאך איסען אונטערנעהמען ״״ילל, ״״ענן עס אם אנגעהן דורך דאס טרייבען דער נוהיליסטען זא ערשטערט איזט — אונד אין אי-נעם זאלכען צערריישטען צושטאנדע ״״ילל רוס-לאנד דען קריעג גגגען דייטשלאנד אונד עסטער-רייך-אונגארן אנפאנגען?

אין דיעזעם דייטשען לייט-ארטיקעל איבער דיא רוסישען ריסטונגען שרייבט דער „פעסטער ללאיד״ פאלגענדעס: „״ערגרמאנן״״״, דאס דיא אינגעגע איפ״״ערטיגע געפאהר, ״״עלבע דעם רוס-שען שטאאטע דראהט, פאן ״״ישטלאנד דער האס-מען לאנגע, דאהער האבען דיא רוסען אן איינ איפ״

רוכטיגע פרינדשאפט צ״״שען רוסלאנד אונד דייטש-לאנד גיעמאלס גגגלייבט, דער רוסישע קאיזער האט אנפאנגס דער פערזאנלייכען פרייינדשאפט אונד פער-״״אנדטשאפט דעם דייטשען קאיזערס גגגלייבט; אבער ער זיעהט זיך דערין גגטייישט. בייסמארק פירדעט עס פיר דייטשלאנד בעססער, איינע רוסיס-פיינדליכע פאליטיק צו בעטרייבען. דער זיעג רוסלאנדס אין דער טירקיא דאס אללא פיר רוס-לאנד ״״יעגע נוטצען געבראכט, עס האט דען קאמפף אם אנגעגרן אונד מיס ״״יעדער צו איינעם קריעגע נאך אייסען גרייפען. טראטצדעם עס עטצט דער רוהיגע זעהר נאטורגעמעסע. — בעפאר נאך דער רוסיס-טירקישע קריעג, איסגעבראכען ״״אר, זאג-טען איינע רוסישע גיבטערינג אונד בעזאנגענערע שטאאטסמענער: „״ערער קריעג, דען רוסלאנד אים לייפ דיעזעס אהרהונדערטס געפיהרט, דאס ״״ינג מעכטיגע ריקיקרונג געאבט איז דיא אינגע-רען פערהעלטנישסע דעם ״״יעגס. דיא עס, דאס דער קריעג ״״ערדיר, דיא עס, דאס ער אינגלייכ איספאללע, אין ערעם פאללע מיס דיא מאכט דעם רוסישען קאיזערס דאר״נעטער ״״ירען״. — דיעזע פאהרלעזונג איזט אין אהרעם פאללען איסגאנג איינגעטראפפען. אונד נין דאנן מאן דיעזעלבע אייד איז דיא דייטשע לאנד אנגעגרן. אין נייער אינ-גרלעכער רוסישער קריעג ״״ירד אין רוסלאנד דיא גע״אלטיגע ערגאלז אן הערבייפהרען, ״עלבע אין ״״ירד ״״אמאלס גגגעבען האט. דען גאנצען שא-מען בייא דער רוסישען ״״יעגיגע אין דיא לייפ צו שפ״״יגען.״ —

רוסלאנד ״״ילל זיך עטצט מיס דען פאלגען פערזאגען, אם דיעזע פיר זיך צו גע״״יגען אונד זיך דאהרד צו בעפעסטיגען. — עס גיבט אין אנ-פערלבארעס צוגען, אן ״עלבעס צו ערקענגען איזט, דאס מאן זיך אין פעטערסבורג פערגייייפעלס שלעכט בעפינדעט. אונד דאס איזט. ״״ענן מאן דיא פער-זאהנונג מיס דען פאללען דער״פאר״נעטס, אין איינעם סימפאטהיזען אונד דיא פאללען מיס דען רוסען, גגגע-לייך: אם דאסס גגגען דייטשלאנד אונד אין דער פאלגע פיר פאנגרייך. — זאגסט אבער דאססען זיך פאללען אונד רוססען גגגענדייטש אונד ״״ינשען נאך דיא פאללען דען אינטערגאנג רוסלאנדס אלס דען אינטערגאנג דייטשלאנדס.

אינ״״שען רוסטעט דיא רוסישע רעגיערונג מיס ראזענדער שנעללינגייט. — מאן ״״ייס ניכט, אב גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד. אין ״״יעגס פאללע גלייבט מאן ניכט, דאס רוסלאנד גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד. גגגען דען אינגערן אדער גגגען דען אייסערן פיינד ״״ינען״״יד. דאס בעשטרעבען דער רוס-שען פאליטיק אין דיעזעס ערגסטען אינגערליכע מיס דיר דאהין דריבטען. ״״ענע אינגערמעססליכע ער-שטעהונג צו פערהינדערן. ״עלבע אינפערלבאר אינטרעסטע ״״ירדע. ״״ענן אינע אייסערע ״״ערגענד ״״ערעלינג מיס דעם אפפענען אייסבריכע אללער אינ-גגגען לייען רוסלאנדס צוזאממענפיעלע.

דאס זאגרבארע אן דיעזען רוסשען שרע-קענס-נאכריכטען איזט, דאס אללע דיעזע בערעכטע נור אייפ פרייאטעס ״״ענע הערהער גגלאנגען; אינע אמטליכע רוסישע דעפעשע דאבען ״״יר שאן לאנגע ניכט צו לעזען בעקאממען. דיא רוסישע רעגיערונג דאט זיך אין טיעפעס שייגען גגהיללט.

בים הינויף רעסטען. ער דאכטע זיך, דיא וואלפע ווערדען דיא פפערדע אנפאללען, ווערענד דעם סען אדם דיא רעסטונג געלינגען ווערדע. דאך דער אינגליקליכע האט זיך געגארדט. דיא פפערדע וואר־דען געמלך בים אנגליקע דער וואלפע שיא אנר ליעפען מיט דעם וואגען שנעלל דאפאן. נון פעלען דיא וואלפע איבער דען אנגליקליכען קיפמאן, דעם עס נאך אימער נכט געלינגען וואר. דען בים צו ערקלעטטערן, הער, צערריסען דענזעלבען אנד פערצעהרען איהן ביז איף וועגנע קנאבען. (עס איזט אנזערבאר, וויא דער שריבער דיזעזעס שרעק־ליכען בערכטעס עס זא עגנייא וואיסע, וואס זיך דער אינגליקליכע קיפמאן בים פערלאסען דעם וואגען „גדאכט". דא ער נכט דאביא וואר, קאנ־טע ער איך נכט וויסען, אב דער אינגליקליכע פאן דען וואפען עבען אן דעם אינגבליקע אנ־גפאללען וואירדע, אלס אדם דאס ערקלעטטערן דעם בימעס נכט געלינגען וואללטע. עס ווארד זיך נייערער צייט זא פעל פאן „וואפען" בערכטעט, אלס ווערע נאנגאן אין „וואלדער וואלד". נון איזט פאליפע דער שטרענגע וונטער גבראכען. דאפפענטליך ווארד עס נון איך מיט דען פעלען „וואלפע־אבערפאללען" אין ענדע געהמען.)

(אין אינטערעססאנטער „צוא ה־פ־ראצעס.) אים דעבראען ווארד בערכטעט: אין איינעם בענאכבארטען דאדפע דורראטעט פאר איינעם אדדע אין איינער רעגא־ליע־פעכטער. ער וואדע גלוד נאך דער דאבייט קרענגלך. דיא ארצטע מאכטען קיין געהיימנס, דאס זיינע קראנקהייט אינהילבאר וויא אינד זיין מאד ערפאללען מיססע. דא דער אינגליקליכע וואסטע, דאס זיינע יינגע פיא אין דער דאפפענג אזזע, איילטע ער צום קאנזיליכען נאטאר. אים אין טעס־טאמענט (צואה) צו מאכען. ער בעזאס אין פפר־מאגען פאן 30,000 גולדען. זיין טעסטאמענט לוטעט נון וויא פאלגט: בריינגט מיינע פריא איינען קנאבען צור וועלט, זא ערהאלט דיזער 20,000 גולדען. מיינע פריא ערהאלט דיזער 10,000 גולדען. בריינגט ערהאלט מיינע פריא אין מערכען צור וועלט, זא ערהאלט דיזעזע בלאס 10,000 גולדען, מיינע פריא דיינגען 20,000 גולדען. — איינע „אבען הערליך שטארב דער קרענגליכע מאנן. אים נאנגען אדטע וואר מאן איך דיא עגטבעדונג. דער יינגען וויטיע ווארד גע־שאנגט, זיא וועלבסט דאטטע גייטס דיינען הוי־סערען וואגט. אלס דאס זיא אין מ ע ר כ ע ן צור וועלט בריינגע, דאמיט זיא זועלבסט 20,000 גולדען ערהאלטע. צוויא מאנאטע שפעטער ליפאלטע דיא עגטבעדונג: דיא פריא בראכטע ערהאר „צוויללינגע" צור וועלט: איינען קנאבען אנד אין מערכען; נון איזט דיא פראגע: „אס צו טהון זיא? זאלל מאן דעם קנאבען 20,000 גולדען אנד דעם מערכען 10,000 גולדען? דאנן בלייבט זא פיר דיא יינגע וויטיע קיין העללער איבריג; דאס מערקווירדיגסטע הערביא איזט נאך, דאס דיא הע־אמטע נכט מיט בעשטימטהייט וויס": „אב דער קנאבע אדער דאס מערכען פיהער צור וועלט גע־קאממען איזט. דיא מוטטער פאהדערט פאר אל־לעס 20,000 גולדען, דא זיא בעהייפטעט, דאס מער־כען זיא צ ו ר ס ט צור וועלט געקאממען, אין „וועלכעם איינגבליקע זיא לוט טעסטאמענט דיא רעכטליכע בעזיטצערין פאן 20,000 גולדען וואירדע, וואס דאנן שפעטער געשאה, דאס געמלך איינע פיערטעל שטונדע שפעטער איך אין קנאבע נאב־גקאמممען, דאס קאנן זיא מעהר אים אירדעס רעכטטעפגען בעזיטצע נכט מעהר פערדרענגען! אללענפאללס דיפסטע זיך הערים אין זעהר אינ־טערעסאנטער פראצעס ענטוויקעלט. (אין דיזעזעס בלאטט מאכט הערר אפאלגענדע בעמערקונג: „וויינן גיעמאנד דער מוטטער וואירשפריכט, דאסס דאס מערכען צופרסט געבאהרען וואירדע, זא מים דער־זעלבען נאטירלך איך געלייבט וואירדען. אחר אנשפרך איף 20,000 גולדען איזט אללא איך אין גערעכטער. וואס דיא צוויא קערדער בעטרפפפ, זא קאנגטע מאן אפאלגענדעס זאגען: עס געהט וואהל דאך קלאר אים דעם טעסטאמענטע דערפאר, דאס דער פערשטאבענע דעם קנאבען צוויימאל זאפעל געבען וואללטע אלס דעם מערכען. דא עטצט ער נאך 10,000 גולדען אפהאנדען, זא אללא־טע מאן דזיפאן דעם קנאבען צוויא טהיילע, דעם מערכען עראך ער איינען טהיל צושפרעכען.)

(נאך אינגמאל דיא מיס־סאגערע אין קאנסטאנטינאפעל, איינע דעפעטע אים דער טירקישען הייפטשטאד פאם 2. דזיעזע מעלדעט: צוישען דעם אנגלישען געזאנדטען אנד דער טירקישען רעגערונג זינד אין בעצוג איף דען שטרייט וועגען דער מיסס־אנס־שרפטען־אבערזיכטען אפאלגענדע פיכטע פער־אינבארט וואירדען: 1) דער מיסס־אנס־געזעלל־שאפט מיססען אללע שרפטען צוריקגעשטעללט ווערדען, וועלכע דיא טירקישע פאלצי מיט בעזאלא בעלעגט האט; — 2) דער נייסטליכע, וועלכע דיא אבערזעטצונג דזיעזער מיסס־אנס־שרפטען אים־פרהטע, וואירד „צוטהייל" פאן זיינער שטללע אלס נייסטליכער עגטפערנט. — אבערהעם האט דער טירקישע מיניסטער דעם אנגעבען אייך נאך אין עגטשלדיגונגס־שרייבען אן דען אנגלישען גע־זאנדטען גערכטעט. אין פאלגע דעסען גנעמעהר איינע פאלדשטענדיגע אויסוארטונג צו שטאנדע גע־קאممען איזט. (אייך אינס מאכט דאס גאנגע איינען האכסט דאמיטען איינדרוק. עיסטענס. דאס אין גבילדעטער מאנן וויא דער אנגלישע גזאנדטע זיך יינגען שמטצגער מיסס־אנס־שרפטען אין איינען שטרייט אינלאסט: צוויישען. דאס יינגע נייסט־לכע, וועלכער ליט טירקישער גזוועטצע פיר דיא אינגעפהרטע אבערזיכטונג דזיעזער שרפטען, ניר „צוויי־טהיל" עטוא פיר צוויא אדער דריא מאנאטע פאן דזיעזער שטללע אלס טירקישער נייסטליכער ענט־פפרנטע „ערדען זאלל: (זיעהע עיסטען ארטיקעל.)

פערלאזונג

דער זאלצבירגער־לאזע.

בייא דער אם 5־טען יענגער 1880 פאהרגענאם־מענגן צעהונג וואירדען פאלגענדע גייווינג־נוממערן מיט דען געבען בעצייכנטען גייווינגסען געצאגען, אינד צוא־ה. פיעל דער הייפט־טרעפפער מיט 20000 גולדען אייף נומ' 51111 — אינד דער 2־טע טרעפ־פער מיט 1000 גולדען אייף נומ' 29411. — פערגע־גייאגנען: יע 500 גולדען נומ' 6830 אינד 27436; יע 100 גולד. נומ' 7274 18123 56589 19414 אינד 79849.

געשעפטסבעריכט

געטרייד־געשעפט. פאן וויינען וואר גע־פפרן פיעל צו מארקט געבראכט, דער פערקייף וואר ששארק, 12000 מצר' וואירדען פערקויפט.

וויינען טהיים 700 מעטרי' 77. קילא 13,85 גולד. 500 מעטרעצער, 76,8 קילא 13,80 גולד. 1800 מעטר־עצר' 78,5 ק' 14,15 גולדען. 2000 מצר' 76,5 קילא 13,70 גולד. — (אללעס פער דייטא מאנאטע.)

וויינען פער פריה־יאהר 14,65—14,70 גולד.

הא פער פער פריה־יאהר 7,70 — 7,75 גולד.

קוקורוזען באנאטע פער מאי־יוני 1880, 7,78 — 8,75 גולד.

וויינגער שלאגס־פיעהמארקט. דער אייפ־טרעיב אייף דעם וויינגער שלאגס פיעהמארקט אם 5־טען ד. מ. בעטרוג 2907 שטק. דאפאן ווארען: 1481 אונגארישע 795 פאלנישע אינד 631 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק. אונגארישע מאסס־אנסען 52—59½ גולדען, פאלנישע 52½—57 גולד. דייטשע 53—60 גולד.—

פערגאנזוואהרטער יעדאקטער: מאיר בריי־ריין.

אנצייגע.

בטשע פיר איס־אנדערער אינד געשעפטסלייטע:

דעם נאך עגגלאנד אדער אמעריקא דייטש־דען פיבלוקים דזיעגע צור קענגנטנס. דאס איך דיא פערזארגונג פאן שבפ־קאסטען אינד וואגען־פערזארגונג נאך אללען אבערזעגאשען פלאטצען אינד צוריק מיט עגגלישען אדער דייטשען שיפפען אלס איך אללע געשעפטלכען קאממיסס־אנען פיר דען דזיעזען פלאטען איפס דעללסטע אינד בילליגסטע אבערזיכטמיג. איפר מיין זיך פעללען איך־דען אייף סאלדיטשע גערינגעטע טעגע דיך בריגס. — עבענזא מאנע מיינע בשר־דעסטייאצאן, אין דעלבער צור בעדיינטונג דער דערטהען נאמסטע מיט גשען שפיזען אינד קאפפארטאבעל אינגע־רוסטעטען צוממערן בייא בילליגסטער בערעכנונג, איפיארטע. בעסטענס עמפפאהלען זיך. אחרת בשרת רבנת המאכלים על צד היותר טוב יכולים לסמוך עלי, על ביתי כל יראי ה' והצדיקים הגדולים בלי שום חשש איסר באשר יעדין יעדין שבחי הרב הג' אב"ד וכל הרבנים רפד.

הכ' ראפאל מענדל.

Raphael Mendel, Mühlenstrasse Nr. 42, in Hamburg.

פרוכט- אונד מעהל-פריין-טאבעללע.

פריכטע		פוראלשטעם פר־העקטאר	פער 100 קילאגראם
קאן		72	9,80—9,60
נעדסטע מאלץ		62	10,75—8,85
נעדסטע פיטסעל		62	7,75—7,50
האפטע		41	7,65—7,40
קוקורוזען באנאטע		—	7,65—7,60
אנדערע		73	7,60—7,55
הונזע		—	8,10—7,85
וויינען	פער אקטאער		—,—
			—,—
	פריזאלי		14,67
קוקורוזען			8,70
נעדסטע			—,—
האפטע			7,70
			—,—
	רעגס		—,—
באללען־מעהל			
	נומפער	0	25,20
		1	24,40
		2	23,60
דער באללען		3	22,80
צו 100		4	22,40
קילאגראם		5	20,40
מיט זאק		6	19,20
		7	18,80
		8	18,—
		8½	17,—
שפיריטוס: אלטע מעפרערע פרעמדע			38,50
	נייע	מאיסאפעל	35,50

פריכטע.	פוראלשטעם פר־העקטאר	פער 100 קילאגראם
וויינען נייע נאנאטער	—	—,—
„ „	75	13,35—13,10
„ „	76	13,45—13,35
„ „	77	13,65—13,55
„ „	78	13,80—13,70
„ „	79	—,—
„ „	80	—,—
„ טהיים	74	—,—
„ „	75	—,—
„ „	76	13,40—13,30
„ „	77	13,65—13,55
„ „	78	13,85—13,75
„ „	79	14,—13,90
„ „	80	—,—
„ פעסטער נאדען	74	—,—
„ „ „	75	13,25—13,05
„ „ „	76	13,40—13,30
„ „ „	77	13,65—13,55
„ „ „	78	13,75—13,70
„ „ „	79	—,—
„ „ „	80	—,—
„ וויינגערטער	74	—,—
„ „ „	75	—,—
„ „ „	76	13,40—13,30
„ „ „	77	13,65—13,55
„ „ „	78	13,85—13,75
„ „ „	79	14,—13,90

קורז־טאבעללע פאם 6. יעננער.

געל־קורז	קי	אל
וולנגיר־אסיא	—	100
וויאאנען	5	53
סטטעדדיינס־אינגלאנדיישע 8 גולדען נולד־		
שטק (20 פראנקס)	9	30
נאפאלעאנס־אר	9	30
דייטשע רייכסבאנקנאטען	57	72
20 מארקשטיק	11	55
פאפיר־רובל	1	22
לאזע.		
1854־ער 4־פרעצענטיגע שטאאטס־לאזע	122	75
1860־ער „ נאטעע	132	—
דזעטע „ פיזעטעל	134	50
1864־ער לאזע צו 100 גולדען	168	—
דזעטע „ 50 „	165	75
פאמע דזעטעפיזיע	28	—
מיילענ־לאזע	17	40
קרעדיט־לאזע	176	—
לאזע־לאזע צו 40 גולדען	39	25
וואו־לאפפפיזיפ־פאמיליע־לאזע	106	50
אלזעטיזכער לאזע	27	25
דזעלדיזיכע לאזע צו 10 גולדען	17	—
קראכאוער לאזע „ 20 „	19	25
אאנגר לאזע „ 40 „	38	50
מאלדאי לאזע „ 40 „	39	—
וויאראפפ־לאזע „ 10 „	18	—
מאלס־לאזע „ 40 „	52	—
וואלאכיזכע לאזע „ 20 „	22	75
פס־נענאאס לאזע „ 40 „	44	50

לאזע.	קי	אל
מאנטאליזכע לאזע צו 20 גולדען	27	50
פרעמדע לאזע „ 100 „	119	—
דזעטע „ 50 „	63	—
וואלעשטיין־לאזע „ 20 „	32	75
וויכזיזעטעל־לאזע „ 20 „	36	25
אונגאריש פרעמזיזן־לאזע צו 100 גולד.	110	—
דזעטע צו 50 גולדען	110	—
וויינער לאזע	119	—
ווייטר־פאפיערע		
אונגאריש נאדל־רענטע	98	85
אונגאריש נייטענלאסטענען	88	50
פרעמדע־נאמאנד	87	25
וויסענבורגיש	86	25
נאדאיש	95	75
בוקארעסט	93	—
אונגאריש אייזענבאהן־אכטיען	114	75
וויינבערגס־אכטיען־אכטיאנען	88	—
פאמיליען דער אונגאריש באהנען־		
דרעדס צו 5 פרעמדע פרעצענט	100	75
דער אונגאריש דזאמפטרעדען־באהן צו		
5 פרעצענט	90	25
דער אונגאריש אללגעמיינען באהנען־		
דרעדס־אנטהייל צו 5 פרעמדע		
דזעטע צו 6 פרעצענט	95	—
דער פרעמדע אמסטרדאם־באהן	100	—
דער אסטענדען	101	—
דער נאדיר־אסטענדען	75	50
	138	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

דער־אנדיען) אונד גרינדעטע דאָרט איין קלייגעס יידישעס פּרסטענטהום, וועלכעס איך פּיעלע יאהר־הונדערטע נאכהער פאָן יידישען פּרסטען רעגערט וואָרדע, אים יאהרע 1520 האט פאָרטגאל דיע־זעס לאנד ערָאבערט אונד דורך דיעזע פאָרטגע־זען וואָרדען דיא דאָרטיגען יודען אים אהרען בע־זיטצונגען פערטרעבען. וואָרויף זיא זיך אין איינער אנדערן גענעגנד אנדיען׳ס גערעגלאסען האבען. דער פּגדען זיך אסער דען יודען פאָן יוסער הייטאָרבע, וועלכע „בני ישראל" הייסען, איך נאָך שוואָרצע יודען, וועלכע וויא דיא מאָהרען אוסזעהען אונד אָן דער יידישען העלגיאָן אנערקענד זינד. אין פּרהערען צייטען וואָרדען דיעזע אנדיישען יודען פאָן דען אנדישען רעגענטען האט בעדריקט, עטצט אבער אונטער עגלישער אָבערהאהייט לע־בען זיא פּריא, אונד פּיעלע דערזעלבען דיענען אין דער עגלישען אָרמעע מיט אוסצבנגנ.

* (אין דער גנ־פּרינד לבכם ווארט דעם דיטשען קראָפּגרינד: דיעזע טאָג צע ן). אים בערלין ווארט בעריטטעט: דיעזע טאָג בעפאָנד זיך דער דייטשע קראָפּגרינץ אין דעם זאָ־גענאנטען אינואַלידען־פּעראינע, וואָ ער פאָן דעם פּרעזידענטען דעם פּעראינעס אוסם עדר־עבטיג־טיגסטע בעריסט אונד עמפּפאנגען וואָרדע, דער קראָפּגרינץ זאגטע הערויף: „הערר פּרעזידענט! עס פּרייט מיך, דאס איך זיא יעגסט ביא דער שטאטטגרָאבסטען סינאגאגע־מיזיק־אינסטרדאל־טיג געזעהען האבע, זיא האבען הערליך דען בע־ווייז געלעיפּערט. דאס זיא נוטט עגען אָרדען לייס־טען בייטטמעגן, וועלכע אין גייעסטער צייט מיט „דייגע־דעטצעריען" זיך בעפאסען. אין דער טראט פערדיענען דיא יודען אינזערע פּרייגרשאפּט אונד אינזערע אבטיגע. זיא האבען אוהרע פּינאגאגע צו אייגעס וואהלטהעטיגען צייטען הערגעגעבען, דער נאָך נוטט פּיר אוהרע גלייכבערעכטיגונגאסען, וואָנערען פּיר דיא נאטהלידענדען אין אבגעשלעיגען בע־שטיממט וואָר. איגע וואלבע נאצאין פּערדיענט אינזערע פאָללע אנערקענגע. דער דייטע יודענ־דעטצעריען טייבט, איט נוטט בלאָס יודע־פּיגד, זאָנדערן אבערהייפּט מענשע־פּיגד, דא דיא יודען, וויא געזאגט, פּיר דיא נאטהלידענדע מענשהייט ביא עדער פּערגאלאסענג דיא גראסטען אפּפּער בריגגען." (וואס יודד דאָפּ־פּרעדיגער שטאָרבע צו דעזער אבסעריגע דעם קראָפּגרינץ זאגטע:)

* (אין דע שטאדט אים זיגגרָען). דיא שטאדט קרעם־נטיז (אים באדשער קאָמטאט), וואָ בעקאָנגטליך אין גאָלד־ אונד זילבער־בערג־ווערק קרעפּסטיר־טט, איט עגיים עדעם בעקאָנגט. דער אינסט אינגען שאנגען, בלאנקען קרעמנטצער הוקאטען אין הענ־

דען האטטע. וויא נון בערגבטעט ווערד. איזט דיעזע שטאדט בערגיש גענצליך „אונטערהאהלט". זאָ דאס דיעזעלבע גאנגען אים זונקען בעגיפּפען איזט. אונד איזט דיא געפאהר פאָרהאנדען, דאס דיא פּיעבטיגע שטאדט זאמטס אינוואהנערן פּלאטצליך אין דיא טיעפּע שטירצען ווערדע. דיעזעס זונקען וואָרדע צוגרסס דאדורך בעמערקט. דאס אין דען מוערן דער קירכע אונד דען ווענדען אינעס אונ־ווייט דיעזער קירכע בעפּנדליכען פּעסטונגבטען פּלאטצליך „גראָסע ריסע" ענטשטאנ־דען, דיא מיט עדעם טאגע זיך ווייטערטען. אין דער „אהנונג דעס גיטטליכען צוגטען זיך אין דער פּאלבונג פּאלבע בריטטע שפּרונגע, דאס דער דיעזען דורך דיעזע הערא־נטטראמטע, אונד מאן קאָנגטע מערר נוטט אין צווייפּעל דאריבער זיין, דאס דיא „אלבונג נור דעס־הרב זאָלד" גוגאלטיגע שפּרונגע ערהעלטען, ווייל דיא מוערן זיך פּאָן מוגטע צו מוגטע טיעפּער זעטצטען. דיא קירכע וואָרדע אב־געשפּערטט. דאס עטטע שטאָקווערק דעס עוועהנ־שלאָססעס וואָרדע אבגעשראנגען. אים פּאָן דען מו־ערן דיא שטירע פּאסט אבגענומען. דער בריגגע־מיסטער דער שטאדט קרעמנטיז מאבטע דעם אָבער־געשפּאן פּאָן דער דראָהענדען גפאהר טעלעגרא־פּהיש דיא אנצייגע. דיעזע יוגגטע זיך אין דען מוגסטער דעס אונגערן. הערין פּאָן טיפּא. „וועלבער אאלליך דען בעריהמטען אינשענער וויללעלם פּאָן דוטשמערלאנד נאָך קרעמנטיז עגטוגנדעטע. דער דיא אונטערא־דרישען דראהטגען אונטערזוכע אונד אל־לעס גגאָ־וגגטע פּעראנלאסטע. דאמיט דיא שטאדט פּאָר דעס דראָהענדען אינשטרצע בעראהדט ווער־דע. הערר דשגמיד איזט בעריטט אם 3־טען דע־זעס קאָן קרעמנטיז אינגעטראָפּפען. ער אינטער־זכט עטצט אללע נגען אונד אלטען גרבען אין דיעזעס בערג־ווערק, אים פּעטטעטטעלען. „וועלבע אָבגעגגע וויללעלם אינטערגאבען זיר אונד איך „וועלבע וויטע דיעזעלבען גגשטטצט ווערדען דאנ־טען. עטצט ווערד נאָך דאס אינטרעפּפען אינעס עבענאָפּפאלס פּאָן דער דעגיערונג עגטוגנדעטען אי־בטעלטען (רגטסב־בטט־סטטעס) ערוראטעט. דאמיט דיא דעטטגנס־אדבטען אין אנגרפּפ גגנאמטען ווערדען דאנגען. (עס איזט אין דער טראט וואנ־דערבאר, וויא דיא מענטען דען ערד־באדען אוסצו־נטצען וזטע. אין דער אבע־פּלעבע ערבטטען זיא דיא „אהנונגען, אלטען אונד בריען. „ערהעבע דיא אם אנגערען דעס ערד־באדענס נאָך גאָלד, זילבער, קופּפער, זאלץ, שטיגראָהלען, פּעטראָלעאם אז׳ז׳ז גראבען. דאס אללעס ווערע רעבט. אללען אויך ווייאאבע ווייז דאָך דערזעלבע באדען מענטען קיינע דענגסטע לייסטען. „ווענן מאן דען באדען אונטערהאהלט. זאָ זאללטע מאן אן דער־

אונגעלטטטטיגן. וואבאלד פּעפּפּעקראָן אבערמאלס ביא מאקטטיליאן מיט אינעס שרייבען פּאָן ווייטער פּאָמטען שוטטטער קוגגונדע ערשטען, וואר דער קאיזע ווערע אונדערס נעגגטגן. אן אוידיגע שרייבען בעשטאנד אין ווייג שוטטטע, דעס פּעפּפּעקראָן נעהאר צו שטענקען אונד דיא שלענגטע יידישען בוגטע פּערבעגגען צו לאבבען. אהנעדען פּערדאָם עס דען קאיזע, דאס ווייג עטטע פּאללמאכט פּאָן דען פּאאנקפּרטטער יודען נוגט בעריקוב־טיגט וואָרדע. דאריבע הין עללעס קאיזע מאקטטיליאן אינגען צוגטיגען עללאבבען. דאריבע מאבטע מאקטטיליאן דען יודען צום פּאָרזאָרגע, דאס וויא זיך דיא פּרייטיגע גגאָמטען, ווענע עטטען פּאללמאכט ווערדע שטאנד צו לייסטען. דער קאיזע בעפאהל, דיא בעשלאגגנאהמע דער יידישען בוגטע פּאָרגעגגטגען. גוד אבער אללען דיעזע בוגטע פּע־בראגגט ווערדען, בין נוגט דער קרייטיגט אויזע, אאן דער קאיזעלוגגע ראטה וויללען אונד פּינד אוגגיוויגגטען אוגד אוגטהייל אוגבער דיא יידישען בוגטע אבגעגגבען דאָ־בען ווערדען. —

וווגן נון דאס אוגטהייל פּאָן אוגטהייל אונד וויללען אללרען אבהאנגגע גגעוגגען ווערע, דאגן ווערען דיא יידישען בוגטע ווגגע גגרעגגטגע: אבער דיא בריטטליכען גגלעגדע־טען אוגד דען אוגבריגגען אוגוגוגדיגגטגען וואָרען אוגגגע־פּרייטגע יודען־פּיגד אונד דער וויללען מיט פּעפּפּעקראָן, דער אללרגגאאטגע יודען־פּיגד וואר דער גאאָפּ־אוגקוויגד־טאָר דיא קאָטטגטגע אוגד אוגגגע אוגד דורך פּער־גללייך אונד אבגעגגגען שליטטגע צו צוגדען. — דאס אוגט דער יללגגאאָפּ־גגעגגטגע וויללען, וווגלבען דער מאלמוד עגטהאלט." —

(פאָרטגעטצונג פאָלגט.)

אונד בגגגטגע זיך, דען וויללען פּיר זיך אונד גגעגגען דיא יידישען פּרייטגען צו גגעוגגגען, וויללען מאבטע זיך נוגט וטטגען, דאס ער אין פּיגד דער יידישען פּרייטגען אוגט אונד אוגטע: „איך בין בגגגטגע, אין אוגטהייל אוגבער דיא יידישען פּרייטגען אין אוגטהייל אוגבער דיא יידישען פּרייטגען אוגד דורך דיעזע פּאָרטגע־זען וואָרדען דיא דאָרטיגען יודען אים אוגבער בע־זיטצונגען פּערטרעבען. וואָרויף זיא זיך אין אוגער אנדערן גגעגגגד אנדיען׳ס גגערגגלאסטגען האבען. דער פּגדען זיך אוגסער דען יודען פּאָן יוגסער הייטאָרבע, וועלכע „בני ישראל" הייסען, איך נאָך שוואָרצע יודען, וועלכע וויא דיא מאָהרען אוגזעהען אונד אָן דער יידישען העלגיאָן אוגגג

אהנע גענען דען ערזעהנטען „חרם" צו פערשטאַ-סען. — אים גרונדע גענאָממען וואר דיעזהרך דיא ערסטע עהע ניכט איפגעלאָזט. דער שטאַמט, דער גענען דיעזע צווייטע עהע-שליעסען. גיע איינגע-שריטען, אבגלייך ער דיא „צוויי-וויבערייא" גע-זעצלך פערביעטעט, מיט נאַטירלך דיא ערסטע עהע, קראַפט דעם איסשייכעס דער „מאה רבנים", פיר איפגעלאָזט בעטראַכטעט האבען, זאָ שטאַנדען דיא זאַכען ביז הייטע. עטצט לייגט אבער דיא ענטשיידונג דעם אבערסטען גערינטס-האָפען פאָר, דאס איינע זאָלכע איינרזינגליכ. ווענן זיא ערסט „נאָך דער האַבצייט" איינגעטרעטען, נאָר ניכט אלס גרונד צור עהע-שיידונג בעטראַכטעט ווערדען קאָנען, דער שטאַאט קאָנן אלזאָ קיפפטיג דיא בעווילליגונג פאָן „מאה רבנים" צור איינגעהונג איינער צווייטען עהע אינגעהולט אלס איפלאָזונג דער ערסטען עהע בעטראַכטען, דא איין גרונד צור עהע-שיידונג, וויא נעזאגט, נאָר ניכט פאָרהאנדען וואר. עס ענטשטעהט נינמעהר דיא פראַגע: אָב עמאנד, דעם זיינע פרוא איינרזינגע, געזעטצלך איינגעהולט שאָן דיא בעווילליגונג פאָן „מאה רבנים" צור איינגעהונג איינער צווייטען עהע בעזעטצט, דיעזעס נאָך איינזעהען לאנדעס-געזעטצען איך טהון דיר פיר? ער ווירד וואָהל ניכט לייגען דען חרם דרבינו נשים, נאָך אבער לייגען דאס לאנדעס-געזעטץ בעצייכנלך דער „צוויי-ווייבערייא" פערשטאָסען? עס קאָנטע ניכט זיר דער האבבעער, דער דיא טרייאונג בייא דיעזער צווייטען עהע שליעסלך פאָלגעזעטצט, צור פערזאָנלאָרטונג גלאנגען ווערדען, אונדערזוכט האָבען אין דען מיט דעם חרם דרבינו נשים בעצייכנטען „מאה רבנים" איינגעטראָפפענען עהעליכען פערהאָלטנישען, דיעזע מיטטען איינזעהען אינגעהולטען. דאס איז אין דען נאָטהיגען געלד-מיטטעלן, אים דיא איינגליכ-ליכען קינדער מיט קאָסט אונד קליידער צו פערזאָרגען. דיא גראָסע פעסטער איזראַעליטישע פאָרטשריטס-עמינדע מיט פיר דיא ערהאלטונג איהרער איינגענען „אהלטהעיליגקייט-אנשטאַלטען" גע-הייערע אָפפער בייגעגען. דאס איזראַעליטישע טייב-שטיממע-אנשטיטוט איזט עראָך קיינע געמינדע, זאָנדערן איינע לאנדס-אנשטאַלט, אין דיעזעם אינשטיטוט זאָללען יא טייב-שטיממע קינדער אים דעם גאנצען לאנדע איפגאנהמע ווערדען. עס ווערע אלזאָ איינע הייליגע פפליכט דער איינגעלנען גע-מינדען אין דער לאנדע, צור ערהאלטונג דיעזעס אינשטיטוטס בייצוטראגען. זיא זאָללטען דיעזעס אין איהרעם איינגענען אינטערעססע טהון. „אם מאכט דענן איינע זאָלכע געמינדע, „ענען אין איהרער מיט-טע אין טייב-שטיממעס קינד זיך בעפינדעט? זיא קאָנען עס ניכט צום בייזבאַרען מענשען העראבזיהלען לאססען, דאס קינד פאָללט איהר אלזאָ צור ווייגען לאסט. פינדעט עראָך דיעזעס קינד אין דעם ווי-שען טייב-שטיממעס-לאנדעס-אנשטיטוט איפגאנהמע, זאָ האט זיא מעהר פיר דעסען ציקנפפ קיינע זאָרגע צו טראָגען; טראָטצדעם האבען דיא איינ-צעלנען געמינדען בייזהער פיר דיעזעס האבסס נשצ-ליכע אינשטיטוט ניכטס געטהאָן. אבער איך איינ-צעלנע „אהלטהעיליגע מעינער האבען דיעזעס אינ-שטיטוט נור אין בעשיידענעם מאסע אינטערשטיצט, עס לייגען בייזהער נור פאָלגענדע בייטרעגע אין: פאָן אינגאנגנטען גרינדונגס-מיטגליעדערן 6541 גול-דען 53 קרייצער; פאָן אינטערשטיצונגס-מיטגליע-דערן 670 גולדען; פאָן זאָמסטיגען שפנדען 1584 גולדען 71 קרייצער. — נון, מיט דיעזער מאָגערען סום-מע קאָנן מאן קיין זאָהר גראָסארטיגעס אינשטיטוט ערהאלטען. מעריקווירדיג העבייא איזט פאָלגענדע טהאטזאכע. דאס איזראַעליטישע טייב-שטיממע-אנשטיטוט אין „ייען ערהאלט זיך ווייגע בעשטע. דען איס דעם אינגאריש-ווידשען שיפאָנע איינע „אהרעם-סיביינגע" אים בעטראָג פאָן 6000 גול-דען, „אָפיר אין דעמזעלבען 20 ווידשע טייב-שטיט-מע קינדער אים אינאהר אינטערהאלטען אונד ער-צאָגען ווערדען, דיא הייליגע מעדר אינגעהמען קאָנען, דיא „ייש-אַרטהאָראָסע דיבסדיהרונגס-האָוס" סאָ דאס גיגען דיעזעס גענוג אין גטאכטען אבגעגעבען, מיט דער בעהאָפפונג, דאס דיא פעס-טער פאָרטשרטטס-געמינדע ניכט דאס פערטיען אונד עטצט אונד עטצט אונד אין אנדערע אינגליכ-ליכען קינדער מיט קאָסט אונד קליידער צו פערזאָר-גען. דיא גראָסע פעסטער איזראַעליטישע פאָרטשרטס-געמינדע מיט פיר דיא ערהאלטונג איהרער איינגענען „אהלטהעיליגקייט-אנשטאַלטען" גע-הייערע אָפפער בייגעגען. דאס איזראַעליטישע טייב-שטיממע-אנשטיטוט איזט עראָך קיינע געמינדע, זאָנדערן איינע לאנדס-אנשטאַלט. אין דיעזעם אינשטיטוט זאָללען יא טייב-שטיממע קינדער אים דעם גאנצען לאנדע איפגענאָממען